

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΖΑΚΥΝΘΟΥ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΛΑΤΑ

Οι γνωστοί ιερόσυλοι διλοφόνοι τῆς ἀληθείας διὰ τοῦ γνωστοῦ ρύπαροῦ ὄργάνου των «ὁ Ἐξεταστής» προχθὲς δημοσιευθέντος ἔξυπριζώντες τὸν Ἀρχηγὸν τῆς ἐκκλησίας μας παρεμόρφωσαν τὸν λόγον τὸν ὅποιον κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς χειροτονίας τοῦ ἔξεφύνησεν.

Δημοσιεύωμεν ἐκ τῆς ἐφρυξερίδος «Σιών» αὐτολεξὲι τὸν λόγον τοῦτον καὶ ὁ τόπος ἀ; καταρασθῇ τοὺς ιεροκαπήλους τῆς ἀληθείας παραχοράκτας.

ΛΟΓΟΣ

ΠΕΡΙ ΕΓΑΓΓΕΛΙΚΩΝ ΧΑΡΙΣΜΑΤΩΝ
ΕΚΦΩΝΗΘΕΙΣ ΥΠΟ^{την}
ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΛΑΤΑ
'Αρχιεπισκόπου Ζακύνθου'
Εν τῷ ἐν Ἀθήναις Ναῷ τοῦ Ἅγιου Γεωργίου
κατὰ τὴν 18 Μαρτίου 1884, ἡμέραν τῆς
χειροτονίας αὐτοῦ.

«Ζηλοῦται τὰ χαρίσματα τὰ χρείττονα
καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὅδουν ὑμῖν δέ
χνυμεῖ» (Α', Κορινθ. 16', 31).

Σύμπας δέ κόσμος πλήρης είνε χαρισμάτων χαρισμάτων, δι' ὧν ἐπροίκησεν αὐτὸν ὁ Δημιουργός.
Ἐκαστον δὲ τῶν χαρισμάτων τούτων είκονιζεται ἐν ἀριστίᾳ ἀντικειμένῳ, καὶ καθίσταται καταφράνες καὶ ἀμοιβαίως φρέλιμον διὰ τοῦ ιδιαῖου τοῦ αὐτῷ προσώπου. Τὴν ἀλήθειαν ταύτην ἀνωμολόγει καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος γράφων πρὸς τοὺς Κορινθίους, καὶ Θεός διδωσιν ἐκάστῃ σῶμα, καθὼς ἡ θελήσῃς· καὶ ἐκάστῳ τῶν σπερμάτων διδωσι τὸ λειδιον σῶμα. Οὐ πᾶσα σὰρξ ἡ αὐτὴ σὰρξ, ἀλλ' ἄλλη μὲν σὰρξ ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ κτηνῶν, ἄλλη δὲ ιχθύων, ἄλλη δὲ πτηνῶν· ἄλλη δοξα ηλίου, ἄλλη δοξα σελήνης, καὶ ἄλλη δοξα ἀστέρων. ἀς ἡ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δοξῇ» (Α'. Κορινθ. iέ, 38—41). Ταῦτα ἔγραψεν ὁ Ἀπόστολος. Οὕτω λοιπόν καὶ δημιουργήματα σύρανιά τε καὶ ἐπίγεια πρὸς ἄλληλα παραβαλλόμενα διαφέρουσι, καὶ ξένη πρὸς ἄλλα ξένη, καὶ κοινωνίαι πρὸς ἄλλας κοινωνίες, καὶ ἀνθρώποι πρὸς ἄλλους ἀνθρώπους παραβαλλόμενοι ἀπ' ἄλλήλων διαφέρουσιν. Ἐκαστον, ἀλλαὶ λέξεις, δημιουργημα, καὶ ἔκαστον ξένος, καὶ ἐκάστη κοινωνία, καὶ ἔκαστος ἀνθρώπος ἐπροικίσθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, καθά μόνος ὁ Θεός εἶδε καὶ ήθέλησε, καὶ περιβαλλεται κατὰ τὴν ἀξίαν αὐτοῦ θείαν χάρισμα.

Περὶ τῶν χαρισμάτων τούτων, καὶ ἴδιᾳ περὶ τῶν Εὐαγγελικῶν, τῶν πνευματικῶν χαρισμάτων, ἐπειδὴ καὶ ἡμεῖς περιεβλήθημεν κατὰ ταύτην τὴν ὥραν ἰδίου Εὐαγγελικὸν χάρισμα, ὑπροτιθέμεθα πό πρώτον ἡδη ἀπὸ τοῦ ποιμενικοῦ τούτου θρόνου νὰ δομιλήσωμεν.

Οὐ, τι συμβαίνει ἐν τῷ κόστρῳ ἐν γένει, τοῦτο συμβαίνει καὶ ἐν τῇ χριστιανικῇ Ἐκκλησίᾳ. Οἱ πι- στεύοντες εἰς τὸν Χριστὸν καὶ διερχομένοι τὴν κολυμβήθραν τοῦ ἀγίου Βαπτίσματος προεικίσ- ται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, κατὰ τὰς ἀψευδεῖς αὐτοῦ τοῦ Σωτῆρος ἐπαγγελίας, καὶ περιβαλλονται τὰ πολ- λὰ καὶ ποικίλα χαρίσματα τοῦ ἀγίου Πνεύματος. Καὶ τίνα μὲν τῶν χαρισμάτων παυτῶν ἀφορῶσι γένει πάντα πιστὸν εἰς Χριστὸν, ὡς λ. χ. τὸ χάρισμα τοῦ κοινοῦ ‘Αγιεσμοῦ διὰ τῆς κολυμβή- θρας καὶ ἀλλα, ἀλλ’ ὑπάρχουσι καὶ χαρίσματα ιδι- αῖτερα, ιδιαίζοντα εἰς πρόσωπα ώρισμένα, ἔκαστον τῶν ἐποίων προσώπων ιδιαν διὰ τοῦ σίκειου χαρι- σμάτος ἐπιτελεῖ λειτουργίαν.

‘Η δόσις τῶν χαρισμάτων τούτων καὶ ή δικαῖοι
διανομὴ εἰς ἔκαστον πρόσωπον γίνεται, κατὰ Θεό-
πνευστὸν λόγιον, ὑπ’ αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ, δοτικό μόνον
γιγνώσκει τὰς δυνάμεις, τὰς διαθέσεις καὶ ἐν γέ-
νει τὴν ἀξίαν καὶ τὰ χρύφια ἔκάστου ἀγνόητοι.
Ταῦτα ἔγραψεν ὁ ἀπόστολος Παῦλος πρὸς τοὺς Ἑ-
ρεσίους: «Ἄδελφοι, ἐνὶ ἔκάστῳ ὑμῶν ἐδόθη ῥά-
ρις κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ» (Ἑ-
ρεσ., 8, 4). Καὶ πρὸς τοὺς ‘Ρωμαίους ἐπίσης: «Ἐ-
χοῦν χαρίσματα κατὰ τὴν γένειν τὴν δοθεῖσαν
ἡμῖν οὐαφορά, εἴτε προφητείαν, εἴτε διδασκαλίαν,
εἴτε διακονεῖν, καὶ μήτω καθεξῆς» (Ρωμ. 16, 6—9).
Αἱ τῶν χαρισμάτων τούτων προικισθέντες καὶ
πληυτικές καὶ οἱ πιστεύσαντες εἰς τὸν Χρι-
στὸν θρογγύθαι, οἱ δὲν χρεισταῖς, κατὰ τὴν ἀρχήν
ἀξίαν, οἱ δὲ ἐλάττονος χαρισμάτος ἐπιτυχόντες, οἱ
ἔναντι φεγγούντες ἀλληλούς καὶ διαπληκτίζομενοι,
ἥρεντο σιλονεικούντες, ἔνθεν μὲν περὶ τῆς Θεοτ-
ως, ἦν ὥρεις νὰ ἔχῃ ἔκαστος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ
ζυθεὶς δὲ περὶ τῆς ισχύος, ἦν ἐδικαιοῦστο νὰ ἔχει
σκῆ, καὶ τέλος περὶ τῆς τιμῆς, ἦν ἔδει νὰ λαμβά-
νῃ ἐκ μέρους τῶν πιστῶν ἀναλόγως τοῦ χαρισμά-
τος, δι’ οὓ περιεβλήθη. Ἡρέντο οἱ κατώτεροι
φιλονοῦντες τοὺς ἀνωτέρους, καὶ βουλόμενοι, καὶ
περὶ ὅντες κατώτεροι, νὰ ὑπερισχύωσι καὶ νὰ προκά-

Θηνται τῶν ἀνωτέρων, ἀρνούμενοι καὶ τὴν τιμὴν
ἥτις ὠρείλετο εἰς τὸ χαρισμα καὶ εἰς τὴν ἀξίαν
ἐκάστου. Καὶ τὸ χείριστον πάντων, ἥρξαντο αὐτοῖς
οἱ διὰ μικροτέρων χαρισμάτων πεπροικισμένοι νο-
φιλονεικῶσι καὶ διεκδίκωσι. τὰ χαρισμάτα τῶν ἀ-
νωτέρων, διατεινόμενοι ἔτι ἀπέναντι τοῦ Παναγί-
ου Πνεύματος ἡδικήθησαν, αὐτοὶ δὲ τες ἀρμοδιώ-
τεροι πρὸς τὰ χαρισμάτα ἐκεῖνα, ὧν, ἔλεγον, ἔσται
ἥξιοῦντο, πολλῷ ὠρείμωτεροι τῶν κεκτημένων
αὐτὰ θὰ καθίσταντο τῇ Ἐκκλησίᾳ· ἐντεῦθεν δὲ ἐ-
ριδες, φιλονεικίαι καὶ σροδρατικάντεγκλήσιες ἀνεψι-
ῆσαν ἐν τοῖς μέλεσι τῆς Ἐκκλησίας τῶν Κορινθίων

'Απέναντι τῆς δυσαρέστου ἔκείνης καταστάσεως τῆς Κορίνθου Ἐκκλησίας ὁ ἰδρυτής αὐτῆς ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ἔχριψε πρὸς ἔκείνους ἐπιστολὴν, δι' ἣς διὰ πολλῶν ἐπιχειρημάτων πειρᾶται νὰ κατευνάσῃ τὰ πάθη, νὰ φέρῃ ἔνα ἔκαστον εἰς συναίσθησιν τῆς ἀξιας αύτοῦ καὶ τοῦ χαρίσματος, δικαιώνεις εἰς αὐτὸν ἀπεδόθη, καὶ σύτῳ νὰ ἐπαναφέρῃ ἐν αὐτοῖς πλήρη τὴν εἰρήνην.' Ἐκ τῶν πολλῶν ἐπιχειρημάτων τοῦ ἀποστόλου Παύλου μνημονεύομεν μόνον τῶν ἔξης. Ήάντες οἱ πιστοί εἰς Χριστὸν, λέγει ὁ Ἀπόστολος, εἰς ἐν σωματικοπτίσθημεν, καὶ πάντες ἡμεῖς εἰς ἐν πνεῦμα ἐποτίσθημεν· καὶ γὰρ καὶ τὸ ἀνθρώπινον σῶμα οὐκ ἔστι βεβαίως ἐν μέλος, ἀλλ' ἔκαστον σῶμα πολλὰ ἔχει μέλη· ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ ποὺς, ἐπειδὴ οὐκ εἰμὶ χειρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, ἐπαυσεν ἄρα διὰ τοῦτο ὁ ποὺς τοῦ εἶναι μέλος τοῦ σώματος; καὶ ἐάν εἴπῃ τὸ σῶμα, ἐπειδὴ οὐκ εἰμὶ δρῦαλμὸς, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, ἐπαυσεν ἄρα διὰ τοῦτο τὸ σῶμα εἶναι μέλος τοῦ σώματος; Διὰ τοῦτο δὲ ὁ Θεὸς ἔθετο τὰ μέλη ἐν ἔκαστον ἐν τῷ σώματι, καθὼς ἔκεινος ἡθέλησεν, διποὺς ἔκαστον μέλος ἐν τῷ σώματι πάντα τὰ ἄλλα μέλη ὑπηρετοῦν λειτουργῆς εἰς χοινῆν ἐν τῷ σώματι ἀρμονίαν.

λά μὲν τὰ μέλη ἐν τῷ σώματι, ἐν ὅμως ἀποχρή-
ζουσι σῶμα· ὡστε οὐ δύναται ὁ ὄφθαλμός εἰπεῖν
τῇ χειρὶ χρείαν σοῦ σὺν ἔχω, οὔτε πάλιν η κερα-
ληγή εἰπεῖν τοῖς ποσὶ χρείαν ὑμῶν σύν ἔχω, ἀλλὰ
πάντα τὰ μέλη τὸ αὐτὸ μεριμνῶσιν ὑπὲρ ἀλλήλων·
καὶ ἔαν πάσχῃ ἐν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέ-
λη, ἔαν δοξάζηται ἐν μέλος, συγγίγαιρει πάντα τὰ
μέλη.

Καὶ ύμετές λοιπὸν, ἀδελφοί Κορίνθιοι, πάντες ὁ-
μοῦ ἔστε σῶμα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, καὶ
εἰς ἔλαστος ἐξ ὑμῶν ἔστε μέλη τοῦ σώματος ἐκ μέ-
ρους. Καὶ ὅντως, διότι ὁ Θεός, ἐκ πάντων τῶν πι-
στῶν εἰς Χριστὸν, θύεται ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ,
πρῶτον Ἀπόστολους, δεύτερον Προφήτας, ἦτοι
έρμηνευτὰς τῶν Ἅγιών Γραφῶν, τρίτον Διδασκά-
λους, ἄλλοις δὲ πάλιν διέδωκε δυνάμεις, ἄλλοις
δέδωκε χαρίσματα ιαμάτων, ἄλλοις γένη γλωσσῶν.
ἄλλοις Κυberνήσεις, καὶ ἄλλοις γένη γλωσσῶν.
Μὴ πάντες δύνασθε εἶναι Ἀπόστολοι; μὴ πάντες
δύνασθε εἶναι δυνάμεις; μὴ πάντες χαρίσματα ε-
χειν ιαμάτων; μὴ πάντες γλώσσας λαλεῖν; μὴ
πάντες διερμηνεύειν: (Α'. Κορινθ. Κεφ. 16.)

Τοιαῦτα ἔγραφεν δὲ ἀπόστολος Παῦλος πρὸς τοὺς Κορινθίους. Εὐλόγενος νὰ κατευνάσῃ ἐν αὐτοῖς τὸ πλήσιον τῆς ἀντιξέλιας καὶ τοῦ φύσιον, νὸ φέρη ἐναντίον εἰς συναισθήσιν τῆς ιδίας ἀξίας, κατὰ τὴν ὁποίαν ἔλαχε περὶ Θεοῦ καὶ τὸ ἀνάλογον χάρισμα, νὰ καταπεύσῃ τοὺς διαπληκτισμούς καὶ τὰ ἔριδας, καὶ νὰ ἐπιχωρέρῃ ἐν αὐτοῖς τὴν εἰρήνην. Τὰ χαρισμάτα, λέγει, ἀδελφοὶ Κορίνθιοι, ἀτιναχ ύπό τοῦ ἄγιου Ηλευθέρου δίδονται εἰς τοὺς

πιστεύεις Χριστὸν δὲν είναι ίησα καὶ όμοια πρόσωπο
ἄλληλα, σύτε εἶνε δυνατὸν νόο διδοται ἐν ἔκαστον
ἀνέχαρέτως εἰς πάντας, ἀλλ' εἰς ἔκαστον οὐκαν
τέρως διδοται καὶ τοὺς χάρισματα, κατὰ τὴν αξίαν
ηγέρεται, καὶ κατὰ τὴν θεσιν ηγετεῖ δυναται νόο λαβεῖ
ἔν τῷ σώματι τῆς Εκκλησίας.

Αλλὰ τοῦτο τάλιν, ἀδελφὲ Κορίνθιοι, εἴπει
οὐ πόστολος, οὐδόλως πρέπει νὰ ὠθήσῃ καὶ διηγήσῃ ὑμᾶς εἰς ψυχρὸν στασιμότητε, οὐδόλως πρέπει νὰ ἀποθαρρύνῃ ὑμᾶς, οὐδόλως πρέπει νὰ ἀποκλείσῃ ἔνα ἔκαστον ἐξ ὑμῶν ἀπὸ πάσγες προς παθεῖς, καὶ πάσης ἐνεργείας πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ κατάκτησιν ἐν αὐτῷ ἀνωτέρως ἀξίας, διποτὲ έντεῦ· Οὐν καταστῇ ἀνώτερος, η ὅτι ἥδη ὑπάρχει· οὐδό-

λως, τέλος, ἐκ τῶν λόγων μου τούτων πρέπει νῦν παρεμποδίζηται εἰς ἔκαστος ἐξ ὑμῶν τοῦ ἐπιθύμειν καὶ ἐπιδιώκειν ἀνώτερον τοῦ χαρίσματος, δεις αὐτὸν ἐδέθη· τούναντίον δὲ μάλιστα «ζῆ λοῦτα τὰ χαρίσματα τὰ κρείττονα» (Α', Κριθ. 16', 31). Τοῦτο εἶναι εὐγενέστατον αἴσθημα, τοῦτο ἀφορᾶ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν πρόσδοτήν τοῦτο ὑμῶν καὶ συνεπῶς εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν πρόσδοτην αὔτης τῆς Ἐκκλησίας.

Αλλὰ τὸ εὐγενὲς τοῦτο αἰσθῆμα πρέπει νὰ ἀνηκτισηται καὶ νὰ προάγηται ἐν ὑμῖν οὐχὶ διὰ φθίσου καὶ ἀντιζηλίας, οὐχὶ διὰ μίσους καὶ διὰ πληκτισμῶν, καὶ τέλος οὐχὶ διὰ τῆς ἀρνήσεως τῆς ὁρειλορένης τιμῆς εἰς τὸ χάρισμα καὶ εἰς τὴν αἱξίαν ἔκαστου, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀναπτύξεως ἐν ἔκαστῳ ὑμῶν, τοιαύτης δυνάμεως καὶ τοιαυτῆς ἀξίας, ἡτις αὐτοδικαιώς νὰ προκαλέσῃ παρὰ τοῦ Θεοῦ καὶ ἀνώτερον χάρισμα— κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον, ἀδελφοί. Ζηλοῦτε τὰ χαρίσματα τὰ κρείττονα. 'Αλλ' εἰς τοῦτο τὸ σημεῖον δύνασθε νὰ καταντήσητε, ἀδελφοί, Κορινθίοι, ἔλεγεν δὲ Ἀπόστολος, μόνος διὰ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγάπης, καὶ διὰ τοῦ ἑγώ εκ αὐτοῦ ὑπερβολὴν ὁδοῦν ὑμῖν δεῖκνυμι (Α'. Κορινθ. 16', 31). καὶ ηὕδες αὐτῷ εἶναι ηὕδες τῆς ἀγάπης· ἐν ταύτῃ τῇ ὁδῷ οὔδεις φθίνος, οὐδεμιαὶ ἀντιζηλία, οὐδεμιαὶ ἔρις καὶ φιλονεικία, ἀλλὰ προσπάθεια εὐγενῆς καὶ ἀγίᾳ πρὸ ἀνάπτυξιν μεγαλειτέρχης δυνάμεως καὶ μεγαλειτέρχης ἀξίας, καὶ ἐντεῦθεν πρὸς ἀπόκτησιν ἀνωτέρου χαρίσματος ἐν τοῖς μέλεσι τῆς Ἐκκλησίας.

Κατὰ τοῦτον τέλος τὸν τρόπον, κατὰ ταύτην ὁδὸν, ἦν ἐγὼ ἀνοίγω καὶ δίδωμι ὑμῖν, ἀδελφοί Κορινθίοι, ζηλοῦτε ὑμεῖς τὰ χαρίσματα τὰ κρείττονα. "Ἐστι τις ἐν ὑμῖν Προφῆτης; γενέσθω καὶ Ἀπόστολος, πάντοτε ὅμως κατ' ἄξιαν καὶ διὰ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγάπης. Οὕτω ζηλοῦτε, οὕτω ἐπεδιύχετε τὰ χαρίσματα τὰ κρείττονα, καὶ πρὸς τοῦτο ἐγὼ καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι. Τοιαῦτα τὰ ὑπό τοῦ Ηαυλου πρὸς τοὺς Κορινθίους γραφόμενα καὶ πορεγγελλόμενα.

Ταῦτα δὲ ἔχοντες ὑπ' ὅψιν καὶ ἡμεῖς, ἐάσωμεν τὴν ιστορίαν, καὶ ἐλθωμεν εἰς τὰ ἥδη γινόμενα· ἀπεστῶμεν ἀπὸ τῆς θεωρίας, καὶ ἐλθωμεν εἰς τὰ πράγματα. Πίψωμεν δέλευμα πρὸς στιγμὴν καὶ εἰς αὐτὸν τὸ θέμα τῆς σήμερον ἡμέρας, εἰς αὐτὴν τὴν ἥδη λαβούστων γώρων οἱερὰν τελετὴν, ἡτοι τεσσοῦτων υψηλῶν συγκινήσεων πρόξενος ἡμέν καιοισταται.

Οὐδόλως ἐνδοιάζω, ἀγαπητεὶ τὸν Χριστῷ ἀδελ-
φοῦ, τούναντίον δὲ μάλιστα, καὶ καθῆκον θεωροῦ-
ντα ὄμολογήσω παρρησιᾳ ἐνώπιον ὑμῶν, ἕτι καὶ ἐ-
γὼ ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας ἐξήλωσα τὰ χαρίσματα τὰ
κρείττονα. Ἀλλὰ συγχρόνως δύναμαι καλεύθαρσος,
ἀναλογούόμενος ἥδη πᾶν τὸ παρελθόν τοῦ βίου
μου, νὰ ἀνακηρύξω δημοσίᾳ ἔκεινο, ὅπερ ἥδη καὶ
κατὰ ταύτην τὴν στιγμὴν φρονῶ μετὰ πεποιθή-
σεως ἐν τῇ ψυχῇ μου· καὶ τοῦτο εἶναι, ὅτι ἀξίπο-
τε κατὰ τὸν τρόπον τοῦ Ἀποστόλου καὶ ἀπαρεγ-
κλίτως τὴν ὁδὸν τῆς ἀγάπης βαδίσας, ἐξήλωσα τὰ
χαρίσματα τὰ κρείττονα. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν, νε-
ανίας ἔτι ὥν καὶ τὴν ἀξίνην ἀνὰ κεῖρας γειτών,
ὄρμεμφυτωάκαλι κατὰ φύσιν ἐξήλωσα τὰ χαρίσματα
τὰ κρείττονα ὑπέρεον δὲ ἀνδρώθεις καὶ ἀγαπτο-
γθεῖς τὴν διάνοιαν ἀπὸ σκοποῦ καὶ ἐν ἐπιγνώσει
ἐξήλωσα καὶ ἐπιδιώξα ἀνώτερην ὥν ἐκάστοτε ἀπ-
λάμβανον παρὰ Θεοῦ χαρισμάτων.

Ἐγενόθη ἐν τινὶ χωρίῳ τῆς Ζακύνθου, Γερχιαρίῳ Μέσῳ καλούμενῷ, ἐκ γονέων πτωγῶν, ἀλλ' εἰς ἄλλου εὐτελῶν καὶ τιμών. Καππαὶ δὲ ὃν πρωτοτάξει, τὸ μὲν ὅτι τὸ έπειν πτωχίσθην πατρούν, μεινάς μετὰ τῆς μητρὸς καὶ δύο μικρῶν ἀδέρφων καὶ δύο μεταφυτευθέντων προσφύτων τοῦ πατρὸς νὰ διδέξῃ με τὸ ἔργον τοῦ πατέρος, διατίνονται αὐτοῖς μετήρχετο, ἐλαῖον ἀνὰ χεῖρας τὴν ἀξίνην καὶ ἐσκαπτόν, ως τὰ πολλὰ ξένους ἀγρούς, ἐπὶ εὐτελεῖ ἡμερομισθίῳ, ἐξ οὐ μολις μετὰ τῆς μητρὸς καὶ των ἀδελφῶν ἐποριζόμεθα τὸν ἄρτον τῆς ἡμέρας.

Κανας οειτορικως ενθυμουμαι, εν τω ουσηρει
· εκεινω διω δυο μεγάλα αισθήματα· εν έμοι ἔχωσι·
· λευσηγ. ὡρ' ένδος μὲν αἰσθητικης μεγάλης εύσεβειας.

πίστωσες τουτέστιν εἰς τὸν Θεόν καὶ μεγάλης ἀγά-
πης πρὸς τὴν Ἑκκλησίαν αὐτοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ αι-
σθηματικής φιλοπατρίας, αἰσθηματικής μεγάλης ἀγάπης ἵν
πρὸς τὴν πατρίδον Ἑλλάδον. "Οὐτως, ὑπὸ ἔποψιν
θρησκευτικὴν ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας ἡκολούθουν τοὺς
ἱερεῖς, ἐσύγχυζον μετ' αὐτῶν εἰς θεοὺς Ναοὺς, ὑ-
πηρέτουν αὐτοὺς ἐν τῷ 'Ἔγιώ Βῆματι κατὰ πᾶ-
σαν ἕορτὴν καὶ τελετὴν, ἔψυχλον, ἀνεγίνωσκον
καὶ διεκόσμουν τοὺς Ναοὺς μεγαλοπρεπέστατα. "Ο-
σον δ' ἀφορᾷ εἰς τὸ αἰσθηματικὴς φιλοπατρίας, δυ-
νάμεθα νὰ μνημονεύσωμεν τὰ ἔξης. Κατὰ τοὺς
χρόνους ἔκεινους δὲ λαὸς τῆς Ἐπτανήσου διηρεύ-
το εἰς τρεῖς μερίδες Α'). εἰς ριζοσπάστας,
ἀπαιτοῦντας παρὰ τῆς Ἀγγλικῆς προστασίας τὴν
ἀμεσον ἔνωσιν μετὰ τῆς μητρὸς Ἑλλάδος· Β'.)
εἰς μετριόφρονας, ἀπαιτοῦντας μεταρ-
ρυθμίσεις, καὶ σὺν τῷ χρόνῳ τὴν ἔνωσιν καὶ Γ')
εἰς καταχθονίους, μανιωδῶς προστιμῶ-
γτας τὴν Ἀγγλικὴν προστασίαν, καὶ εἰς ἄκρον ἀ-
ποστρεφομένους τὴν ἔνωσιν. Ἐγὼ δὲ τότε ὡς νε-
ανίας ἀνήκον εἰς τοὺς φαντατικοὺς ριζοσπάστας,
οὓδεν ἄλλο δυνάμενος, νά πράττω, ἢ νὰ κατατρώ-
γω τὰ κωδωνοστάσια, δσάκις ἐν ψηροφορίᾳ ἐπετύγ-
χανον Βουλευταὶ ριζοσπάσται.

Κατὰ δὲ τὸ 1853 πρὸς τὸ 54, ἔκραγεσσης ἐν Ἡ-
πείρῳ ἐπαναστάσεως κατὰ τῆς Γουρκίας, ἀμα τῷ
ἀκούσματι, καὶ ἐγώ, ἐκ τοῦ ἀγάλου πρὸς τὴν μη-
τέρα 'Ελλάδα αἰσθήματος, ἡλεκτρίσθην, καὶ δια-
φυγὼν τοὺς αὐστηροὺς τότε φύλακας τῆς Ἰαγγλι-
κῆς Προστασίας, χρύψα ἐπειδίβασθην εἰς πλοιάρι-
ον, καὶ διεπέρασκεις Μεσολόγγιον· ἐκεῖ δὲ ὄπλι-
σθεις μετέβην εἰς τὰ σύνορα, καὶ διελθὼν τὸ "Α-
νινον, μετέβην εἰς τὰ χωρία Καμπότι καὶ Ηέττα,
πλησίον τῆς Ἀρτης, καὶ ἡνῶθην μετὰ τῶν ἐκεῖ
ἐπαναστατῶν. Διαμείνας δὲ ἐκεῖ ἐπὶ δύο περίπου
μῆνας, ἀνεχώρησα καὶ ἐγώ, μετὰ τὴν γνωστὴν ἐ-
κείνην μάχην ἐν τῷ χωρίῳ Ηέττα, καὶ ἐπανῆλθον
γυμνόπους καὶ πλήρης ἀκαθαρσιῶν εἰς Σάκουνθον.

Αλλ' ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας ἀνεπτύσσετο ἐν τῇ φυντασίᾳ μου πόθος πρὸς ἀνώτερα πράγματα, καὶ τάσις ἐν τῇ ψυχῇ μου πρὸς χρείτονα τῆς ἀξίνης χωρίσματα. Τὰ χαρίσματα δύμως ἐκεῖνα σύδιλως διέβλεπον ἐν Ζάκυνθῳ· καὶ διὰ τοῦτο ἐπεχείρησα τῇ ἀληθείᾳ ἐπικνειλημένα Σεβάχ βαλασσινοῦ ταξιδίαι· ἀλλαις λέξει, καταλιπών τὴν Ζάκυνθον, κατήντησα μετὰ πολλὰς καὶ μυθώδεις τῷ ὄντι κακουχίας εἰς Περσόλυμα. Ἐν Περσολύμοις παρέλαβε με, ὡς ὑποτακτικὸν, ὁ τότε Μητροπολίτης Βηθλεέμ Διονύσιος, τοῦ ἐποίου κατὰ καθῆκον πρώτον μνημονεύω, καὶ ὑπὲρ εὐ τὰς πρώτας δεήσεις εἰς τὸν Θεόν ἀγαπέμπω, μετὰ τὴν εἰς Περάρχην χειροτονίαν μου. Αἱώνιον αὐτοῦ τὸ μνημόσυνον! Οὐ αἰδιμός ἐκεῖνος ἀνήρ, εὐθὺς εἰς ἥκρον ἀγαπήσας με, ἀπεφάσισε νὰ μὲ ἔκπαιδεύσῃ· καὶ ίδού εἰς ἡλικίαν δειπνενία ἵτων κατετάχθην εἰς τὸ ἐλληναραβικὸν Σχολεῖον τῆς Βηθλεέμ, πρῶτον τότε ἀνοίξας τὴν Ελληνικὴν Γραμματικὴν. Ήπειρά τῷ Μητροπολίτῃ ἐκείνῳ μόλις ἔμεινα δύο ἵτη, καὶ αἰρνιδία ἀσθένεια ἀρήρπασεν αὐτὸν ἐκ τοῦ βίου· μετὰ τὸν θάνατον δὲ αὐτοῦ εἰσῆχθην εἰς τὴν Ιτότε ἀκμάζουσαν Θεολογικὴν σχολὴν τῶν Περσολύμων, ἐν ἥμερα πολλὰς δητῶς δυσχερείας, ὡς τακτικὸς μαθητής, ἀποπερατώσας τὰς σπουδάς μου, ὑπέστην τὰς ἀπολυτηρίους ἔξετάσεις, καὶ ἐλασσον μετὰ τῶν λοιπῶν συμμετητῶν μου τὸ ὥρισμένον διπλωμα.

Ἐν τῇ Σχολῇ ἐκείνῃ, ἐν ἔτος πρὸ τοῦ τέλους
τῶν σπουδῶν μου, ἔχειροτονήθην Πρεσβύτερος, καὶ
ταῖς εὕτοις ἔξι εἰδών κατέβην εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ
ἐνεγράφην φοιτητὴς τῆς Θεολογίας εἰς τὸ Πανε-
πιστήμιον. Φοιτητὴς δὲ ἐν Ἀθήναις διατελῶν κα-
τετρυχόμην ύπό μεγάλης πενίας, καὶ διὰ τοῦτο
ἐγενόμην ψάλτης δεξιές ἐν τῷ Ναῷ τῆς Ἀγίας
Εἰρήνης, καρπούμενος ἐκεῖθεν τὰ πρός τὸ ζῆν οἰ-
κονομικῶτατα.

Κατά τό 1864 φειτητής καὶ ψάλτης διατελῶν
ἐν Ἀθήναις, ἀνέβην κατὰ πρώτην φορὰν τὸν ἄμ-
βωνα τοῦ ναοῦ ἔκεινου, καὶ εὐθὺς τὸ κήρυγμά
μου ταιαύτην προύξενησεν ἐντύπωσιν, ὡς τε γενι-
κῶς δὲ Τύπος, ἀλλὰ καὶ σύμπας δὲ λαδὲς τῶν Ἀθη-
νῶν ἀνέλπιστα ἐπλεξάν μοι ἔγκωμια. Τὸ κήρυγμα
ἔξηκρλεσθῆσεν, δὲ Ἰένθουσιασμὸς προύχώρει, καὶ
τοῦτο ἔγένετο αἵτια τῆς μεταβάσεώς μου εἰς τὴν
εἰσπεραν Εὐρωπὴν, πρὸς ἐπιστημονικὴν μὲν ἀλλὰ
καὶ πρὸς πρακτικωτέραν ἐκπαίδευσιν, ἰδίως καὶ
ἀπεκλειστικῶς διὸ τὸ ἔναντι τοῦ ἐραχήρωνος

Ου Πειραιεῖ Δήμαρχος τότε, ἀσίδην τε Λαυ-
κας ὁ Ράλλης μετὰ τούτου Μιλάνω ἀδελφοῦ αὐ-
τοῦ Ἰακώβου, εἰς ἄρωγὸς ἐπῆλθε καὶ ἡ 'Ελληνικὴ
Κυβερνησίς, παρέσχον μοι ἀριόνως τὴν θατάνην
τῶν ἐν Εύρωπῃ σπουδῶν μου, ὑπὸ τὸν δρὸν ὥσ-
τε, ἐπανελθὼν εἰς τὴν 'Ελλάδα, νὰ μὴ ζητήσω
εὕτε θέσιν Καθηγητοῦ, εὕτε θέσιν 'Αρχιερέως. Τὸν
δρὸν τοῦτον ἀπεδέχθην τότε εὐχαρίστως, καὶ λα-
βών ἐκ τοῦ Πανεπιστημίου τριῶν ἑτῶν ἀποφοιτη-
τήριον, ἀνενεγρησα εἰς τὰ 'Εσπέρια Κράτη.

Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐν Εύρωπῃ διαμονῆς μου πολλὰ ἐπεσκέφθην Κράτη, εἰς διάφορα ἔφε-

σα Πανεπιστήμια, ἥκουσα πολλούς Καθηγητάς,
ι πρὸ πάντων τοὺς διασημοτέρους Ἱεροχήρυκας
Γαλλίᾳ, ἐν Γερμανίᾳ καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ. Εἶτα δὲ
ανελθὼν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀνέλαβον, κατὰ τὴν
εὐσχεσίν μου, τὸ ἔργον τοῦ Ἱεροχήρυκος. Τὸ ἔρ-
γον τοῦτο ἔξήσκουν μετὰ πολλῆς, ὡς γνωστὸν,
ιμελείχς καὶ ἐπιδοκιμασίας, μὴ δικνοούμενός
οὔτε νά ζητήσω οὔτε θέσιν Καθηγητοῦ, οὔτε θέ-
ν Ἀρχιερέως· μόλις δημώς εἶχον παρέλθει τρία
η, θτε αἱ περιστάσεις ὑπηγόρευσαν, ὥστε αὐτὸς
εῖνος δὲ ἐν Ηειραιεῖ Ράλλης νὰ μὴ πρεσκαλέσῃ
ι νὰ μοι ἀναπτύξῃ τοὺς λόγους δι' οὓς ὥρειλον
μεταβάλω γνώμην, καὶ νὰ ζητήσω θέσιν Ἀρ-
ερέως.

Ἐκτοτε μέχρι τῆς σημερού επί ένοεκα ολα ἐτῇ
υκλοφόρει ἐν τῇ διανοίᾳ μου ἰδέα, ἡτις, ἐν συνει-
λεσι οὐ μολογῶ, πρότερον δὲν ὑπῆρχεν, ἡτοι τὴν
ἐξ τῆς Ἀρχιερωσύνης. Την ἰδέαν δμως ταύτην
σύμφωνον πρὸς αὐτὸν τὸ ἀρχικὸν πρόγραμ-
μα μου, καθ' ὃ ἀνέκαθεν ἔζηλωσα τὰ χαρίσματα
καὶ κρείττονα, δθεν καὶ πολλάκις ἔχετέθην ὑπὲρ
τῆς ἰδέας ταύτης· ἐντεῦθεν δὲ εὐδόλως δύναμαι
ἀνακηρύξω καὶ ἐγὼ τὸ τοῦ μεγάλου Γρηγορίου
ἡττημαι, καὶ τὴν ἡτταν ὄμολογῶ, τούτεστιν
πιέσθην, ἐνίασθην ὑπὸ των ισχυόντων νὰ ἀποδε-
θῶ τὴν ὑψηλὴν ταύτην θέσιν. "Οχι, εὐδόλως
δύναμαι νά εἴπω τοῦτο, ἀλλ' ὡς ιερεὺς χριστιανὸς,
λικρινὸς δμιλῶν, καὶ γυμνὴν, τὴν ἀλήθειαν λέ-
ων, δύναμαι νὰ ἀνακηρύξω δλως τὸ ἵναντίον,
νενίκηκα, καὶ τὴν νίκην ὄμολογῶ, ἐφείλκυστα του
στειν ὑπὲρ ἐμοῦ τὰς θελήσεις τῶν ισχυόντων,
τε, καὶ περ βραδέως, ἐπέτυχον δμως τὸ ἀξιω-
κ, τὸ ὅποῖον πρὸ πολλοῦ εὐλ̄ κρύρχ, ἀλλ' ἀνα-
χνδὸν, ὡς πολλοὶ φίλοι μου γινώσκουσιν, ἐπεπό-
υν. Καὶ τοῦτο, ἐπαναλέγω, εὐδόλως διστάζω
κ δμολογῶ παρρησίᾳ, διότι ἀπὸ μικρᾶς, ὡς εἰ-
ρον, ἡλικίας, φείποτε ἐπεδίωξα τὰ χαρίσματα τὰ
κρείττονα· ἔχω δμως τὸ θάρρος νὰ ἀνακηρύττω δι-
κινέν

τενισα ἔκάστοτε εἰς τὰ χαρίσματα ταῦτα κατὰ
τὸν τρόπον τοῦ Ἀποστόλου, καὶ πάντοτε διὰ τῆς
δοῦ τῆς ἀγάπης.
'Αλλ' ίτως ἡδύνατό τις νὰ ἀπορήσῃ, διατί
ρα γε ἐπὶ ἔνδεκα χρόνους ἐπεπόθουν τὴν θέσιν
αὐτῆν καὶ πάντοτε ἀπετύγχανον, ἐνῷ τόσαι ἄλ-
οι πρὸ ἐμοῦ προεχειρίσθησκαν; Μήπως οἱ πρὸ
οὐ προχειρίσθεντες ἦσαν ἀσυγκρίτως ἀνώτεροι
κοῦ, καὶ διὰ τούτου ἐκεῖνοι προετιμήθησαν;
'Αδελφοί, τὸ ἀξιώμα τοῦ Ἀρχιερέως, δι σῆμε-
ν καὶ ἐγὼ ἀναδέχομαι, εἰνε μέγα ἀπέναντι τοῦ
φυσικοῦ αὐτοῦ, ἀπέναντι τῆς μεγάλης εὐθύνης, ἣν
ὑπεπάγεται, ἀναγνωρίζω τὴν σμικρότητά μου,
καὶ ἀνακηρύξτω δημοσίᾳ τὴν μεγάλην ἀδυναμί-
αν μου. Τὸ στέμμα, τὸ ὅποιον φέρω ἐπὶ τῆς κεφα-
λῆς, δι ἐπίσημος οὐτος δαλματικὸς χιτῶν τῶν Αὐ-
τοκρατόρων τοῦ Βυζαντίου, δι' ὧν αὐτεκρατερι-
ῶν σημάτων περιέβαλον ἐκεῖνοι τὸ ἀξιώμα τοῦ
τοῦ, ἀπέναντι μάλιστα τῶν Αθανασίων, τῶν Χρυ-
στόμων, τῶν Βασιλείων, τῶν Γρηγορίων καὶ
λλων, στίτινες ἐπίσης ἀνέλαβον τὸ ἀξιώμα τοῦ-
τοῦ ἀνθρώπου τοῦ ἀναξίου παιδιάλιτου πατέρα

τῇ αληγειᾳ ὀλῶς ανατιώς περιβάλλομαι ταῦτα, Ιερωσ
καὶ κυριολεκτικῶς εἰπεῖν οὕτε θέσιν μηδενικοῦ δύ-
αμακι νὰ ἔχω ἀπέναντι τῶν μεγάλων ἑκείνων καὶ
τι γίων ἀνδρῶν, καὶ ως πρὸς τὴν παιδείαν, καὶ
ε πρὸς τὴν χριστιανικὴν θρικήν, καὶ ως πρὸς δ-
ι τὰ ἄλλα, δι' ὧν ἑκεῖνοι περιεκοσμοῦντο. 'Αλλ'
πᾶσαν ἐποχὴν, εἰασδήποτε θεικότητος ἐποχὴν,
ἀπέπει ἀναμφισβολῶς νὰ υπάρξωσιν 'Αρχιερεῖς· καὶ'
εολουσθίαν λοιπὸν καὶ σήμερον, καίτοι δὲν υπάρ-
ουσιν 'Αθανάσιοι, Βασιλεῖοι, Γρηγόριοι καὶ Χρυ-
σόστασιοι τούτοις μὲν μάλιστά εἴναι 'Αρχιερεῖς.

στομοι, πρέπει δημως να υπαρχωσιν Αρχιερεις. σμένη
πένχντι λοιπάγ αύτων τῶν συγχρόνων ήμεν πε- κούσαται
στάσεων, καλ, έτι σαφέστερον, ἀπέναντι ἔκεινων ουμάς
τινες ἐπεδίωξαν καὶ ἐπέτυχον τὸ ἀξιωματοῦ μου: Ἀρχιερέως, ἀπέναντι δὲ καὶ ἕκεινων, εἰτινες ἀξι- τέρων
σι γαλαζβωσι τὸ ἀξιωματοῦ μου: τὴν ἀληθείαν γένου ληνισμ

ού δούλοματι, κατὰ Δημοσθένην, δυσχε- μχ, ἐ-
κὲς εἰπεῖν οὐδὲν ἐν τῇ προσειμένῃ πε- Εἰ-
πτώσει. Ἐὰν δι πρὸ ἐμοῦ προχειρισθέντες ἡταν Μεγά-
συγκριτως ἀνώτεροι, ἐμοῦ καὶ διὰ τοῦτο ἔκεινοι λόγους
ἀντοτε ἐπετύγχανον, ἐγὼ δὲ ἀπετύγχανον, μά- σης τε
ος δὲ Κύριος γινώσκει τοῦτο, καὶ συνεπῶς μόνος τοις χρήσιμοι
Θεές δύναται νὰ λύσῃ τὴν ἀπορίαν τεύτην· ἐγὼ την
τ, ἐκ τῶν ὑστέρων ἐπικρίνων τὰ πράγμα-
α, ἀποφαίνομαι, δτι ἡ ἐμὴ ἐπιτυχία, κατὰ δού-
ητιν ἵσως τῆς θείας Προνοίας πάντοτε ἀνεβάλ-
ετο· καὶ τοῦτο, διέτι ἵσως μὲ εἶχε προσίστη διαστάσει
την

ην πεστατημένη μις πατρίδα, την Λακωνίδον.
Όντως, κατά το 1863 ενεί άναφοραί συγχρό-
θησαν επί Κεφαλληνία, κατά πεστατησαν προς
την Ιεράν Σύνοδον, διότινέζητούμην επίσκοπος
πεπίσκοπος· ἐκ Πατρών δὲ ἐπίσης ἀπεστάλησαν
όπε ἀναφοραί, δι' ων καὶ ἔκει ἐζητούμην. Αἱ ἀ-
ναφοραί ἐκεῖναι εὑρηται καὶ σήμερον μετά χιλιά-
ωνύπογραφώνεν τῷ Γραφείῳ τῆς Ιερ. Συνόδου. Καὶ
εἰ Σύρου ἐπίσης ἐπιμόνως ἐζητήθην, καὶ ἐκ Λα-
ίας, καὶ ἐκ Χαλκίδος ἐπίσης τελευταίως δὲ πά-
νι διὰ πολλῶν προσπαθειῶν ἐζητήθην ἐκ Κεφαλ-
ληνίας· εἰ δὲ Βουλεύται τῆς Κορίνθου κατέξενι-

το μέχρι προχθές κατά παντες, ὅστις ἥθελε
μβάλλει προσκόμματα εἰς τὸν διορισμόν μου
όρινθον. Ἀλλὰ καὶ ἐὰν πολλοὶ χιλιάδες Ἐλ-
αν ἔκ τε τῆς ἑλευθέρας καὶ τῆς δσύλης Ἐλ-
ας ἥρωτῶντο, μιᾷ φωνῇ καὶ ἀπὸ κοινοῦ ἥθελον
σῃ καὶ ἐπιδοκιμάσῃ τὸν διορισμόν μου· πάν-
δμως ἀπετύγχανον, διότι, ὡς εἶπον, ἵσως ἡ
Πρόνοια μὲν εἴχε προορίση, νὰ ἐπιστρέψω ἐ-
ιένως καὶ ἐνδοξές ἐκεῖ, δθεν δεκαεπταίτης
τὴν ἀξίνην ἀνεγώρηται πιωχὸς καὶ ταπεινὸς
μετ' ἐμοῦ ἔνα κρίθινον δυπυρίτην.

λος, ἀδελφοί, ζητώσας πάντοτε κατά τὸν Ἀπόδον τὰ χρισμάτα τὰ ἡρείτον, ἐπεπόθησα, τοῦ χου τὸ ἄξιωμα, ὅμοιογῶ διτὶ ἐπεπόθησα τοῦτονόν μάτι τῆς ἀληθείας, ἐπεθύμησα τὸ ἄξιωμα τοῦτον μόνῳ τῷ σκοπῷ, ὅπως καὶ διὰ τούτου πρὸς τοὺς τοῦ ἄξιωματος ἥπηρετήσω τὴν Ἐκκλησίαν. τολλῶν ἥδη ἔτιν αἰσθάνομαι, καὶ διέγνων μάλισταν καλῶς, τὰς ἀνάγκας τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἀτι τούτων τῶν ἀναγκῶν εἰργάσθην μετὰ μεγάλης ηριότητος καὶ ἐνεργείας. Ἐξεφώνησά ἀπὸ τοῦ ἄμετῶν Ἐκκλησίῶν τοῦ Κράτους περὶ τοὺς διεκόνεδομάκοντα λόγους, ἐνώπιον πολυπληθεστάτων τηρίων. Συνέγραψε ἐπίσης καὶ ἔξεδωκε καὶ συγκατατά. Θὲ ἐργασθῶ δὲ καὶ εἰς τὸ μέλλον μετὰ τῆς Πίστεως καὶ διὰ τῆς αὐτῆς δραστικῆς ἐνεργητικοῖς. Καὶ ἔχω ὅμοιογουμένως καὶ τὴν δύναμιν μέσα πρὸς τοιαύτην ἐργασίαν. Ἐχω τὴν θοή τοῦ Θεοῦ, ἔχω τὴν δύναμιν τοῦ λαλεῖν, ἔχω τὴν τοῦ γράφειν, καὶ τὸ οὐσιωδέστερον ἔχω τὴν θέλησιν, ἔχω τὸ αἰσθημα τῆς αὐταπαρνήσεως καὶ τῆς αὐτίας. Ἐννοῶν δὲ λίαν καλῶς τὴν σημασίαν τῆς λέρου μαχ, δὲν ἤγαπησα μέχρι τούτης τὰ χρήματα ή χρήσιν τῶν ἡμερησίων ἀναγκῶν μου, ἥδη δὲ καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ ὑψηλοῦ ἄξιωματος, δὲ ἀνεδέσθη ἀψηφθεῖσα δύναμις, καὶ εἰνεὶ ἀποστρέψαμε τὴν ἀπορίασιν χρημάτων, ἐπὶ μόνῳ τῷ σκοπῷ ἀποταμιεύσπλούτου. Τοῦτο ἐπίστευσα πάντοτε, διτὶ οὐδόλως εἰς Κληρικὸν χοιτικινὸν, καὶ μάλιστα εἰς Κληρικοναρχὸν, μὴ περιθεθλημένον ἀνάγκας οἰκογενείᾳ τὴν φιλαργυρίαν δχι μόνον ἐπέκρινα, ἀλλὰ καὶ

φινα πάντοτε, ως ἔδιον ἀκρίτων ἀνθρώπων, οὐχὶ
Ι ἀνθρώπων σοβαρῶν, ἀνθρώπων μετὰ ψυχῆς ἔσεν-
; καὶ κριτεως έχθείας πεπροκιεμένων. Πρὸς τοὺς
οὓς λειπόν καὶ ἐπικτήτοις προτερήμασι μου οἴ-
ται ἐν ἐμαυτῷ καὶ τὸ μέγι πλεονέκτημα τῆς ἀ-
γυρίας, μέγιστον τῇ ἀληθείᾳ πλεονέκτημα διὰ τὸν
μενον νά ἑργασθῇ ὑπὲρ τῆς χριστιανικῆς Ἑκκλησίας.
ὢτα εἰνε, ἀδελφοί, τὰ προτερήματα τὰ ὅποια δι-
μέρχι τοῦδε ὑπὲρ τῆς Ἑκκλησίας· ἐὰν δὲ ἀπὸ τοῦ-
ς τοὺς προτερήμασι τούτοις προστεθῇ καὶ ἡ δύ-
τοῖς ποιμαντορικῆς ἁβῆδου, ἔχω ἐκ τῶν προτέ-
ποιμησιν ὅτι ἔνθεν μὲν θὰ ὑπηρετήσω πρεπόντως
Ἑκκλησίαν τῆς πατρίδος μου Ζηκύνθου, ἔνθεν δὲ
ταστῷ καὶ πάλιν ἑγάτας πιστός, καὶ θὰ ὑπηρε-
σση μοι δύναμις, ἐνδιψω ὑπάρχω ἐν τῇ ζωῇ, τὸν
· Ἑκκλησίαν τῆς ἐλευθέρας· Ἐλλάδος.

τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἀδελφοί, τὸν ἄλλως εὐγενῆ,
τὸν χριστιανικὸν, τὸν ἡθικὸν σκοπὸν, ἐζήλωσε
τε καὶ ἐπόθησε τὰ χρισμάτα τὰ κρείττονα· πρὸ;
σκοπὸν τοῦτον καὶ κατὰ ταύταν τὴν στιγμὴν πε-
θην τὸ ἐξοχώτατον τῶν Εὐχγγελικῶν χρισμά-
τὸν ἀνώτατον τούτεστι βαθὺὸν τῆς χριστιανικῆς
ὑγῆς.

ἐν ἑτερον, ἀδελφοί μου, ἔχω νὰ εἰπω. Ἄναλα-
άξιωμα τοῦ Ιεράρχου ἀπέρχομαι πρὸς τὴν πα-
μου Ζάκυνθον, ὅπως κατὰ τὸ ὑπόλοιπον τοῦ
τομανῶ τὸ περὶ τοῦ Θεοῦ ἐμπιστεύθην μοι ποί-
'Αλλὰ ἀπών τῷ σώματι ἐν Ζακύνθῳ, ἔσομαι
τε τῷ πνεύματι ἐν Ἀθήναις.

εινικά ἐν Ἀθήναις ἐπὶ εἰκοσι δύο ἔτεστα κατὰ τὸ
ημερινό τοῦτο τῆς ἑνταῦθε δικηροῦ; μου ἐπανεί-
νως καὶ κηρύξεις καὶ συγγραφές ἐδιδαχαν ὑμᾶς.
ιστῶ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὅτι πάντοτε μετ' ἐξουσια-
ς εὐνοίας καὶ ἀγάπης κατὰ λεγόμενά μου ἥ-
τε, καὶ γραφόμενά μου τὰ ἀνέγνωτε. Εὔχαριστῶ
ἕπο καρδίας. Μήμνησθε δύμως πάντοτε τῶν λόγων
Αγαπᾶτε τὴν Ἐκκλησίαν τὴν σώτειαν τῶν ἡμε-
ψυχῶν, τὴν πολύτιμον ταύτην κιβωτὸν τοῦ Ἐλ-
ιοῦ, τὴν μάνην ζύμην δι' ἣς ἐξυμάθῃ τὸ φύρα-
ντος ὑμεῖς ἀνέτω τερπόμεσθε.

χριστῷ δὲ ἀπεργόμενος πρῶτων πάντων τὴν Αἰ-
λιούτητα τὸν Βασιλέα ἡμῶν Γεώργιον, ἔχων καὶ
νὰ δέωμαι κατὰ καθῆκον διηνεκῶς ὑπέρ ἀπά-
της Βασιλικῆς οἰκογενείας. Εὐχαριστῷ δὲ πρὸς τού-
την Σεβαστήν μοι Ἱεράν Σύνοδον ἀλλὰ καὶ
τίσης σεβαστῇ μοι Κυβερνήσει πολλὰς ὁμολογῷ-
ας, ἐπειδὴ τεσκύτα καὶ τοιαῦτα εὑμενή αἰσθή-
πρὸς τὴν προαγωγήν μου ἐπεδίζατο.

ντας τέλος εὐχαριστῶν πάντας ἀποχαιρετῶ, καὶ
χαρδίν χαῖ τὴν διάνοιαν πόδε τὸν Θεὸν ἀνυψώ-
γω, οὐ τέρ Ιάνθιν.

Πάντας τέλος εὐχαριστῶν πάντας
τε ἀνεβάλλεται τὴν χαρδίν χεὶς τὸν διάγνωταν πόρος
οοστήν διασκευασθεῖσα εἰς οὐρανὸν τέρπεται Ιάνθιν
κυνθον. Βασιλεὺς Μεγαλοκράτορος, Γψιτε
οι Διοικηταί Επικεφαλαίστροι τοῦ στρατοῦ τοῦ αὐτοκράτορος
ηγαντινοὶ πρόσωποι, ὡς κόσμῳ επιβολεψών δε κατανύνεται
ἐπιτελεῖσθαι κατατελεῖσθαι τοῦ στρατοῦ τοῦ αὐτοκράτορος
επειτα λησταὶ κατατελεῖσθαι τοῦ στρατοῦ τοῦ αὐτοκράτορος

Ἐν Ζακύνθῳ τῇ 26 Μαρτίου 1884